

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO

STEV. 139.

celoletno Din. 150.—

Leon Wulfsohn poroča o zanimivih posledicah Mussolinijevega prevrata za liro na mednarodnem trgu. Začetkoma je mislil ves svet, posebno pa Pariz in Nemčija, na komuni-

stični protitudarec in izvršilo se je več prav lahkomišelnih kupčij. Ker se pa to ni zgodilo in je tudi ljudska stranka ostala mirna, se je strah polegel, lira se je začela dvigati in to takrat, ko je bilo mnenje vseh interesiranih faktorjev soglasno v tem, da bo italijanska zunanja politika dovedla do resnih zapletljajev. Ali kaj naj napravijo argumenti, če je pa spekulacija tako dobro kalkulirala. To je ravno tisto čudo, zakaj v borznem življenju dogodki pogosto čisto drugače vplivajo kakor bi pa pričakoval zdrav razum. Če kakšen dogodek, za valuto neugoden, preveč ljudi neugodno presoja, je tak pesimizem pretiran in se javlja v prodaji, in tedaj je dvig kurza skoro neizogiben; razen če umetno tiramo vedno nove množine papirja na trg, kakor delata to Nemčija in Avstrija. V italijanskem slučaju ni prišlo nič novih lir na trg, in to je pomembno. Trg je ostal omejen, in nobena milanska banka se ni krila s funti ali dolarji; nasprotno po prevratu je kupil Milan manj angleških in ameriških valut kakor prej. Spekularili so iz raznih vzrokov s tem, da bodo anglosaške upniške države — Anglija in Unija — šle Musoliniju bolj na roko kakor pa Schanzerju in da bo dobila Italija v slučaju, da se napram Jugoslaviji korektno obnaša, iz Pariza, Londona in s tem samoobsebi tudi iz New Yorka finančne koncesije. Obnašanje borz napram kemalistom je dokaz, da imajo tistega najraje, ki se vsede na visokega konja in ima uspeh.

Sigurnost borz v Parizu in Londonu glede na možnost mirne poravnave med fašistovskimi zahtevami in jugoslovanskimi pravicami potom Italiji dovoljenih finančnih koncesij se je pokazala v tem, da so ostale pariške, londonske in tudi njujorške borze dinarju še nadalje naklonjene, dočim tega v Berlinu in na Dunaju ni bilo opaziti; tu bi seveda radi videli, da bi bil svet kolikormogoče vznemirjen, kar dosežemo s tem, če kako valuto močno zapostavljamo.

Bolj kakor lira in dinar je začetkom novembra vznemirjal francoske bančne kroge angleški funt. Dosegel je z ozirom na frank nepričakovano višino in vendar ni bil London glede na Francijo prav nič pesimističen in tudi o Franciji sami je bilo zaupanje v frank prav ugodno, kar pričajo lepi zaključki podpisov na posojilo. — Navedli so več vzrokov, zakaj je hotel Pariz na vsak način dosti funtov, navajali so grški poraz in omajanje Lloyd Georgejevega stališča ter s tem v zvezi se nahajajočo spekulacijo, drugi zopet poživljanje francoske tekstilne industrije, zlasti na severu. Kako bančni trg hitro živi, za to navaja Wulfsohn ta-le slučaj: 2. nov. je padel v Ženevi funt od 24.75 na 24.35, kar je za tako močno valuto že veliko. Ko so v Parizu to izvedeli, so dobile takoj vse ženevske in baselske banke od svojih pariških borznih zastopnikov telefoničen ukaz, naj pokupijo funtov kolikor morejo, in tri ure po zaključku borze je bil funt že zopet 24.50. Upajo pa, da se bo dvig funta polegel in da bo zaupanje v francoski frank zopet večje. Francozi morajo vanj zaupati, saj so njih posojilnice podpisale do konca oktobra 26 milijard frankov samo za rekonstrukcijska posojila, in zaupanje v frank mora živeti vsaj še tri leta, da bodo dela obnove končana.

Končno omenja Wulfsohn še švicarski frank, ki je imel letošnjo jesen tudi svojo krizo. Zaupanje se je zopet vrnilo, švicarska podjetja pridobivajo na kurzu. To pa, kar so prestrašeni Švicarji naložili v Holandiji in Londonu, pa ne bo prišlo tako kmalu nazaj, temveč se bo najbrž spremenilo v investicije kapitala v prekomorju. Kurzni listi švicarskih borz so v začetku novembra kazali naraščajoče zanimanje za tuja podjetja. Tako so v Ženevi dan na dan nakupovali akcije naših bakrenih rudnikov v Boru — Srbija — in pa trboveljske akcije. Tudi v Antwerpnu in Amsterdamu so Švicarji zelo kupovali, v prvi vrsti petrolejske akcije. Švica je zopet prevzela vlogo eksporterja ka-

pitala, kljub temu, da je vsled zmanjšane vrednosti valut v sosednjih državah dosti izgubila. Biti sam zase je pa v svetovnem gospodarstvu ravno tako škodljivo kakor imeti predobro valuto; nalaganje kapitala v tujini je za svetovno gospodarstvo neobhodno potrebno in s tem tudi za gospodarstvo dotične dežele, ki kapital nalaga. Primerjaj zanimanje švicarskih kapitalistov za zgradbo zobokolne železnice na Sljeme pri Zagrebu. Stroški bodo za Švicarje sedaj majhni, dohodki pozneje ob kolikortoliko izenačeni valuti pa prav izdatni.

Delovanje

Urada za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani v letu 1920/1921.

(Iz »Obtrnega Vestnika«.)

V svrhu povzdige pletarske domače obrti je urad uredil leta 1920 lep vrbov nasad ter istega tekom l. 1921 znatno povečal. Prve sadike se bodo spomladi že oddajale vrborejem in pletarjem.

Pri ministrstvu za trgovino in industrijo, oddelek v Ljubljani, je posredoval glede ribniških in kočevskih krošnjarjev, da se istim izdaja krošnjarskih dovoljenj ne omejuje toliko časa, dokler se njihove gospodarske razmere ne izpremenijo.

»Zvezi lesnih domačih obrti r. z. z o. z. v Ribnici«, ki se peča z izdelovanjem in prodajo »suhe robe«, je urad izposloval večje brezobrestno posojilo in je tako zasigural obratovanje.

Urad je sodeloval pri ustanovitvi mizarske zadruge v Celju ter je isti odstopil pod najugodnejšimi pogoji celo kompletno strojno delavnico.

V Ljubljani je sodeloval pri ustanovitvi zadruge »Ljubljanskih mizarskih mojstrov« ter kupil za isto lokomobilo. Po pogodbi je zadruga zavezana vsoto poplačati v štirih letnih obrokih s 40dostotnimi obrestmi.

Obenem je zadovoljil »Produktivno zadrugo mizarskih mojstrov na Glincah«, ki sme lokomobilo uporabljati proti primerni odškodnini v svoji delavnici, dokler si zadruga ljubljanskih mizarskih mojstrov popolnoma ne opremi svoje delavnice.

Slamnikarska in klobučarska zadruga v Mengšu, prve žrebliarske in železoobrtne zadruge v Kropi, produktivna zadruga mizarskih mojstrov v Mariboru, črevljarska zadruga v Ljubnem v Savinjski dolini, črevljarska zadruga v Dobračevem pri Zireh, prva sodarska zadruga v Čresnjici pri Železnikih, sitarska in žimarska zadruga v Stražišči pri Kranju, ki so bile vse ustanovljene s sodelovanjem urada za pospeševanje obrti že pred vojno, so tekom leta 1921 poplačale pri uradu ves dolg, ki jim je nastal iz posojil za nakup strojev, oziroma iz denarnih posojil. Lastninska pravica na strojih je prešla na zadrugo.

Na jugoslovanskem zadržnem kongresu, ki se vršil 29. in 30. septembra v Ljubljani, je bilo povdarjeno, da so med 600 raznovrstnimi zadržami, ki so včlanjene pri »Zadržni zvezi v Ljubljani«, najboljše delovale in se najlepše razvijale obrtne zadruge, ki so svojim članom v resnici in to v vsakem oziru neizmerno veliko koristile. Uradu je zadoščenje, da so bile vse zgoraj navedene izrecno pohvaljene na zborovanju kot vzorne. Udeleženci, ki so bili iz cele naše kraljevine so si izdelovanje omenjenih zadržug ogle dali tudi na licu mesta.

Kar se tiče specijelno »Prve žrebliarske in železoobrtne zadruge v Kropi«, ki je najboljša in največja zadruga v Sloveniji, je ista z nakupom 6 najmodernejših patent strojev, za izdelovanje črevljarskih žrebljev, storila važen korak naprej. Nakup strojev se je izvršil zopet s posredovanjem urada za pospeševanje obrti. Urad je zadržugi tudi odsvetoval izrabo vodne sile v Kamnigoricu, ker bi bil eventualno izpeljani obrat radi premale množine vode in preamlega padeča vedno pasiven. Zaposlenost je bila začetkom leta 1921 radi pomanjkanja surovin slaba, tako da je bila skoro polovica delavcev brez-

poselnih. Zadruga jih je bila na drug način zaposlila (s popraviljanjem cestna Kropa — Podnart, z vpeljavo električne razsvetljave v Kropi itd.) Poleg tega je bila zmožna brezposelnim podeliti tudi velike podpore, kar vse kaže solidnost podjetja.

Urad je sodeloval pri prireditvi »Ljubljanskega velikega sejma« ter je bil po svojem ravnatelju stalno zastopan v pripravljalnem odboru. Obrt je bila na sejmu dobro zastopana ter je dobila tudi precejšnja naročila. Vse časopise je pa povdarjalo, da je bila zlasti mala in domača obrt premalo, deloma skoro nič zastopana kljub temu, da je najbolj potrebna. Vzrok neudeležbe je bil, da ni zmogla sama za njo precej visokih razstavljalnih stroškov. Uradu je primanjkovalo kredita, da bi pripomogel mali obrti do večje udeležbe.

V Mariboru je priredilo tamošnje delavno »Slovensko obrtno društvo« samostojno obrtno razstavo, ki naj bi pokazala čistost in sposobnost mariborskega slovenskega obrtništva. — Razstava je izborna uspela. Urad je prispeval k razstavi s primernim zneskom.

V izložbenih oknih urada je razstavilo svoje izdelke 25 obrtnikov. Razstavljene so bile čipke, kožuho-vine, pletenine, slamniki, klobuki, črevlji, biči, kovinski izdelki itd. — Urad je tako obrtništvu pripomogel do cenene in uspešne reklame.

Društvo »Probuda«, v katerem so združeni slovenski umetniki, ki skušajo dvigniti narodni slog v vseh vrstah obrti, je urad naklonil izdatno podporo.

Društvo za varstvo vajencev v Ljubljani, ki vzdržuje v svojem »vajeniškem domu« 30 do 50 vajencev raznih obrti, je urad odpisal večje posojilo, ki ga je društvo dobilo tekom vojske še od bivšega zavoda za pospeševanje obrti, da je lažje preneslo takratno prehranjevalno krizo. Urad po svojem zastopniku pri društvu stalno sodeluje.

Urad je vložil potom ministrstva za trgovino in industrijo, oddelek v Ljubljani, na ministrstvo vojne in mornarice in druga ministrstva vlogo, da bi ista pri eraričnih dobavah upoštevala tudi malo obrt. Tozadeveno bi bile zlasti sposobne črevljarske zadruge. Urad je sestavil seznam vseh črevljarskih zadržug, ki reflektirajo na vojne dobave, ugotovil njih delazmožnost ter predlagal, da se jih pri vojnih dobavah upošteva.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Saturacijsko blato, ki se dobiva pri čiščenju sokov sladkorne repe z apnom v sladkornih tovarnah v velikih množinah, se skoro nikjer ne uporablja kot gnojilo, marveč se ga meče proč. To gnojilo bi bilo zelo koristno za smolnate zemlje — za ilovice, da jih razkroji in pognoji. — Upati je, da bo ministrstvo za kmetijstvo uspelo potom nazornega pouka v okoliceh tovarnen, da zainteresira kmete za to koristno gnojilo. Ostanke od melase pri žganju alkohola se navadno mečejo proč. Samo v tovarni alkohola v Kreki v Bosni, se zakuhavajo in kalcinirajo, da bi se potem iz njih dobilo oglje za izdelavo potaše v inozemstvu. To gnojilo je izvanredno močno kalijevo gnojilo, ki bi se dalo koristno uporabiti, ako bi se posulo po vinogradih in njivah. Ravnotako se tudi voda pri izdelavi škroba odliva direktno proč, namesto, da bi se z njo škropile njive in travniki.

Tomaževo žlindro dobivamo pri nas v martinovih pečeh na Jesenicah ali jo ne meljemo, marveč se kot taka meče proč.

Kri, gnoj in odpadki v klavnicah se mečejo proč ter se nikjer ne nabirajo, da bi se iz njih izdelalo zelo močno gnojilo. To je velika škoda za kmetijstvo in ministrstvo poljoprivrede pod katero spadajo klavnice v državi bi moralo dati inicijativo in podpirati snovanje te vrste koristne industrije.

Iz človeškega blata se ne izdeluje pri nas nikjer potom destilacije amonijev sulfat in suhi ostanke pri destilaciji, ki bi se uporabljali za gnojilo. V večjih mestih, kjer ni vpeljana kanalizacija, ali kjer še ni popolnoma izvedena, bi se lahko izdelovala ta vrsta umetnega gnojila. Izvzemši Slovenije se sploh nikjer ne nabira človeških odpadkov za uporabo za gnojenje njiv in travnikov. To je velika škoda, ker bi se človeško blato dalo uporabiti kot izvrstno gnojilo za travnike, jabolčne vrtove ter za gnojenje koruze.

Mavec (gips) se nahaja pri nas na večih krajih, eksploatira ga pa samo v bližini Prijedora družba »Sana«; eksploatiral se je v Bradini, v Koniškem okraju v Hercegovini, ter se ga nahajajo znatne množine na tromeji med Bosno, Dalmacijo in Hrvasko. Za sedaj se mavec nikjer ne uporablja za gnojenje, kar je za kmetijstvo velika škoda.

Žgano apno v prahu ali gašeno se nikjer ne uporablja za gnojilo, a bi se dalo uporabiti z velikim uspehom v močvirnih krajih, da pritegne humosovo kislino ter jo pretvori v rodovito zemljo. V to svrhu bi bilo treba, da se uporabi apnenec v prahu, vendar se ne uporablja. Apnenec v prahu se uporablja v inozemstvu za oploditev in razkrojitev glinastih zemljišč, pri nas pa se zato ne uporablja. Apno in apnenec služijo kmetijstvu v to svrhu, da se lažje oksidirajo organske azotne spojine ter preidejo v raztvorljive oblike, ki jih rastlina lahko vsesa.

Za oplodenje in razkrojenje smolnih ilovnih tal uporablja se v inozemstvu zemlja od sprhnelega laporja odnosno lapor v prahu ter so se na ta način mnogi kraji popolnoma izpremenili iz skrajnega siromaštva v bogastvo. Pri nas pa se to ni še začelo uporabljati, akoravno imamo laporja v ogromnih množinah.

V naši državi imamo vsa umetna gnojila razen večjih množin kalijevih soli, ker manjše množine se nahajajo v melasni brozgi. Ni izključena možnost, da bomo tudi te našli pri vrtanju bodisi v okolici Tuzle ali v Porečju ali na drugih krajih, kjer bomo z vrtanjem našli soli. Dokler ne najdemo kalijevih soli, bomo jih morali uvažati iz Nemčije in Francije (Alzacije).

Kar se tiče čilskega solitra, ga lahko nadomestimo popolnoma s kalijevim cianimidom in ga vsled tega ni treba uvažati, posebno pa ne sedaj pri naši slabi valuti. Ker se vračamo v normalne razmere v ceni poljedelskih produktov, kakor tudi v svetovni mirodobni konkurenci, ko bomo zopet morali pričeti z racionalnim delom in intenzivnim gnojenjem.

Vsled tega bi moralo ministrstvo za poljedelstvo storiti vse, da popularizira uporabo vseh onih umetnih gnojil na ta način, da kupi znatne količine cianimida in superfosfata ter jih daruje v krajih, kjer je njih uporaba neznana vsakemu, in da jih oddaja v onih krajih, kjer so malo znana, s popustom, da bi se ljudstvo seznanilo z njih koristnostjo. Na ta način bi se tudi tovarne vzdržale do momenta, ko bo nastala močna tuja poljedelska konkurenca, ko bo začelo ljudstvo samo kupovati znatne množine in tedaj bo z uporabo umetnega gnojila lahko vzdržalo močno tujo konkurenco.

Dopisi.

Obrtno nadaljevalna šola v Ribnici.

Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani je dne 31./10. 1922 št. 6641 poslalo odboru obrtne nadaljevalne šole v Ribnici, da naj slednji nemudoma predloži v treh izvodih proračun za leto 1922/23.

Šolski odbor obrtne nadaljevalne šole v Ribnici je gremiju trgovcev v Ribnici dne 21./11. 1922 poslal sledeči dopis:

V Ribnici obstoja obrtna nadaljevalna šola, na kateri bi se moral pričeti pouk že 1. oktobra. Lansko leto je uživalo na tej šoli pouk ob začetku šolskega leta 36, a na koncu pa 28 obrtnih vajencev. Tudi letos čaka na pouk kakih 30 vajencev, a se s poukom še ni pri-

čelo vsled primankljaja potrebnega kritja.

Mesečne nagrade (honorariji) za tedenske učne ure so normirane v Uradnem listu str. 55 iz l. 1920 in sicer za izprašano učiteljstvo po 40 K, za neizprašane pa 32 K. — Država ne izplača višjih nagrad. Po mnenju nadzornika za obrtne nadaljevalne šole g. inž. Foersterja morejo lokalni faktorji priskrbeti učiteljstvu doklade na od države normirane nagrade.

Tukajšno učiteljstvo meščanske šole zahteva, da se ga honorira tako kot ljubjansko in sicer 80 K za dejansko uro.

Na podlagi tega se je sestavil proračun, ki izkazuje

A. Stroškov.

a) za vodstvo	800 K
b) za pripravlj. tečaj 192 učnih ur a 40 K	7.680 »
c) za prvi letnik 216 ur a 40 K	8.640 »
* Dodatek na te nagrade	17.120 »
(plačaja lokalni faktorji)	
ž) za učila	4.000 »
d) za tiskovine in pisarniške potreščine	1.000 »
e) Obrtni vestnik	50 »
f) Svečava in kurjava ob nedeljah	1.000 »
Skupaj	40.290 K

ki bi se krilo na ta način, da plača država po naredbi iz l. 1919 št. 2672 dve tretjini celokupnih stroškov obstoječi doklade na nagrade* torej le

a) 2/3 od 23.620 K	15.742 K 86
b) vpisnina 30 učencev a 40 K	1.200 K —
c) gotovina za leto 1921/22	1.500 » —
ž) lani so prispevali:	
1. Trgovska in obrtniška zbornica	6.000 » —
2. Posojilnica v Ribnici	600 » —
3. Hranilnica in posojilnica	400 » —
4. Gremij trgovcev	200 » —
(ter napeljava električne luči v eno sobo in razsvetljava iste)	
5. Gostilniška zadruga	200 » —
6. Obč. Ribnica	1.400 » —
Skupaj	27.442 K 86

Stroški	40.290 K —
Dohodki	27.442 » 86
Primankljaj	12.847 K 14

ako se računa, da ostanejo posamezni prispevki na isti višini kot lani.

Zato se obračamo na zgornji naslov s pristrčno prošnjo da blagovoli prispevati, oziroma zvišati primanjkljaju primerno vsoto in da nas čimprej v tem primernim zagotovilom obvesti, kolikšno svoto namerava letos prispevati, da moremo pričeti čimprej s poukom; sicer se šola ne more otvoriti ker moramo pred pričetkom pouka dati učiteljstvu zagotovilo, da se ga v smislu zahteve nagradi.

V upanju, da čimprej uslišite prošnjo, se vam srčno zahvaljujemo.

Šolski odbor v Ribnici, dne 10./11. 1922

Predsednik Ivan Novak.

Z ozirom na predstoječi dopis je gremij dne 23./11. 1922 sporočal, da je pripravljen 1000 K za obrtno nadaljevalno šolo v Ribnici prispevati in da ima šolski odbor še od lanskega leta 400 K pri gremiju v dobrem, skupaj torej 1400 K.

Pisalne stroje: Underwood. THE REX CO., LJUBLJANA.

IZVOZ IN UVOZ.

Izvoz češkoslovaškega lesu na Madžarsko. Iz Prage poročajo, da so se cene češkoslovaškemu lesu povprečno znižale in da je zaradi tega zopet oziroma izvoz lesa na Madžarsko.

Uvoz žita v Italijo prost. Italijanska vlada je podaljšala veljavnost kraljevega dekreta, s katerim je odpravljena carina na uvoz žita v državo.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Devize za nakup papirja. Domače papirnice: Združene papirnice d. d. v Ljubljani, bratje Piatnik, Radeče, Sladkogorska tvrdka lepenke in papirja, Sladkagora in Zagrebačka tvornica papirja d. d., Zagreb so v stanu izdelati

z njihovimi v obratu se nahajajočimi sedmimi papirnimi stroji letno 1.600 vagonov vsakovrstnih dokumentnih, risalnih, pisalnih, tiskovnih in ovojnih papirjev. S to produkcijo niso domača podjetja le v stanu kriti cele domače potrebe na teh vrstah papirja, temveč jim preostaja celo 1/3 za izvoz. Upoštevajo to dejstvo je po poročilih zagrebških listov sklenil odbor za promet z devizami in valutami pri Narodni banki v Zagrebu, da za uvoz papirja teh vrst iz inozemstva ne dovoljuje več nakupa deviz.

Industrija.

Kriza češkoslovaške industrije. Moravska tovarna vagonov v Stedenski je vsled gospodarske krize odpustila 700 delavcev.

Obrt.

Odlikovanja obrtnikov na Pokrajinski obrtni razstavi v Mariboru. Kakor smo že poročali, je cenilna komisija ob priliki Pokrajinske obrtne razstave v Mariboru priznala mnogo odlikovanj. Na vsestransko željo objavljamo imena odlikovanih obrtnikov.

Zlata kolajna in častna diploma je bila priznana sledečim: 1.) Staudinger & Belina, strojno mizarstvo, Maribor, Mlinska ulica 5. 2.) Štefan Koter, umet. mizarstvo, Maribor, Dravska ulica 8. 3.) Ivan Šafarič, mizarški mojster, Maribor, Splavarska ulica št. 7. 4.) Anton Sajko, mizarški mojster, Bresternica pri Mariboru. 5.) Ivan Peitz, umet. mizarstvo, Maribor, Pod mostom. 6.) Jurij Zupanič, mizarški mojster, Maribor, Orožniva ulica 7. 7.) Joža Volčič, mizarški mojster, Maribor, Slovenska ulica 36. 8.) »Vintgar« za pohištvo, (zložljivi vrtni stoli) v Gorjah nad Bledom. 9.) »Drava« tovarna za upognjeno pohištvo, Maribor, Aleksandrova cesta. 10.) Anton Nudl, mizarški mojster, Maribor, Pod mostom. 11. Drago Višnar, slikarstvo, Jesenice, Gorenjsko. 12.) Ivan Sojč, kiparski in pozlatarski mojster, Maribor, Cankarjeva ulica 26. 13.) Blaž Jagodič, tapetnik in dekorater, Maribor, Aleksandrova cesta 45. 14.) Franc Xav. Wallner, tapetnik in dekorater, Maribor, Grajska ulica 2. 15.) Ferdo Kuhar, tapetnik in dekorater, Maribor, Slovenska ulica 12. 16.) Slavko Lešnik, kolarški mojster, Maribor, Pod mostom. 17.) Miha Počivalnik, tovarna vozov, Maribor, Tržaška cesta. 18.) Jakob Majcen, ličar in sedlar v Ormožu. 19.) Ivan Kravos, sedlar, jermenar in torbar v Mariboru, Aleksandrova cesta 13. 20.) Rupert Borko, sedlarski mojster v Središču ob Dravi. 21.) Martin Schönwetter, sedlarski mojster, Sv. Bolfenk pri Središču ob Dravi. 22.) Fran Bratina, iznajditelj kolesa za lahke in najtežje vozove, razen še tucat drugih iznajdb v Ajdovščini. (Informacija pri »Uradu za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani. 23.) Jakob Hulka, strokovni učitelj v čevljarški stroki, Krčevina pri Mariboru. 24.) Rudolf Monjac, izdelovalnica vseh vrst obutev za gospode, dame in deco v Mariboru, Tattenbachova ulica 21. 25.) Ivan Krois, čevljarška obrt v Mariboru, Koroška cesta. 26.) Dragotin Roglič, izdelovalnica vseh vrst obutev, Maribor, Koroška cesta 19. 27.) Josip Sulič, čevljarški mojster in trgovina z usnjem v Mariboru, Aleksandrova cesta 30. 28.) Anton Gabrsek, čevljarški mojster v Mariboru, Slovenska ulica. 29.) Združeni čevljarški mojstri za Maribor in okolico z. o. z. v Mariboru. 30.) Antonija Tautz, modni salon za dame v Mariboru, Gosposka ulica. 31.) Ljudevit Šetina, modni atelje za gospode in dame v Mariboru, Miklošičeva ulica 4. 32.) Anton Belec, krojaški mojster, Logarovi pri Ljutomeru. 33.) Leopold Kokalj, krojaški mojster v Mariboru, Gregorčičeva ulica. 34.) Jernej Naveržnik, krojaški mojster, Maribor, Marijina ulica št. 24. 35.) I. Letonja, tovarna perila, Maribor, Aleksandrova cesta. 36.) Malvina Draganč Veranzio, izdelovalka umet. vezenin in perila, Maribor, Erjavčeva ulica 10. 37.) Zasebno žensko učiteljske šolskih sester v Mariboru, za perilo in umet. vezanine. 38.) »Vesna« ženska obrtna šola za perilo in umet. vezanine. 39.) Marija Repš, izdelovalka steznikov, Maribor, Slovenska ulica. 40.) Ivan Kvas, klobučarstvo in slamnikarstvo v Mariboru,

Meljska cesta 74. 41.) Martin Orehovc, krznar in izdelovalec raznih čepic v Celju. 42.) Roza & Adela Armbruster, modistinje v Mariboru, Grajski trg. (Dalje prih.)

Denarstvo.

Državni kurz za december. Državni kurz za čas od 1. decembra do 31. decembra 1922 je določen sledeče: Turška lira 268,5, angl. funt 276,5, dolar 61,5, franc. frank 445, švic. frank 1104, grška drahma 105, lira 2,80, nemška marka 1, češka krona 200, madž. krona 2,5, rumunski lej 40, bolg. lev 42, avstr. krona 9 para, poljska marka 50 para, ital. lira 280 Din. Razen funta in dolarja vse za 100 enot.

Stanje papirnatega denarja v Češkoslovaški. Od 7. do 15. t. m. se je zmanjšalo stanje papirnatega denarja v Češkoslovaški za 243.243.000 na 9 milijard 708.291.000 čsl. kron.

Avstrijske republikanske zlate kro- ne. Avstrijski parlament je sprejel zakon, po katerem se bodo v bodoče kovale avstrijske zlate kro- ne po 10, 20 in 100 kron z avstrijskim orlom, napisom »Republik Oesterreich« in letom izdelave. Na drugi strani novca pa bo v sredi lavorovega venca označba vrednosti »100 Kronen«, »20 Kronen« ali »10 Kronen«, okoli venca pa napis v nemškem jeziku: 2952 kron = 1 kg novčnega zlata (900/1000 čistote). Ostali predpisi so neizpremenjeni.

Stanje papirnatega denarja na Angliji. Dne 16. t. m. je bilo v Angliji za 121.902.000 funtov sterlingov papirnatega denarja v prometu.

Carina.

Nemški carinski nadavek znaša od 29. do vključno 5. decembra 166.900 odstotkov.

Carinski aggio v Nemčiji. Od 22. do 28. t. m. znaša carinski aggio v Nemčiji 145.900 odstotkov, naproti prejšnjim 112.400 odstotkov.

Davki.

Znižanje surtakse v Češkoslovaški. Iz Prage poročajo, da se namerava s 1. decembrom znižati surtaksa na vse vrste mineralnih olj za 30 odstotkov. Tozadevna odredba bo prvi korak k popolnemu ukinjenju tega davka, ki se bo najbrže v prihodnjih mesecih zopet znižal, tako da se bo tekom pol leta popolnoma ukinil.

Promet.

Zboljšanje prometa. Vsled prenatanosti zagrebškega državnega kolo- dvora je bilo pred dvema dnevi ustavljeno sprejemanje pošiljk za zagrebške industrijske tire. Južna železnica ne sprejema več takega blaga, a tudi državna železnica namerava uvesti to omejitev.

Poštarne zadeve v Vojvodini. Glasom odloka poštne direkcije za Vojvodino se prihodnje leto zgradi v Novem Sadu, kjer je sedež poštne direkcije, veliko novo pošto poslopje. Gradbeni kredit v znesku 5 milijonov dinarjev je že odobren. Razen tega zgradi pošto ministristvo na Slani Bari v bližini Novega Sada veliko, moderno urejeno radiografsko postajo. Posebno poslopje se zgradi tudi za novo telefonsko centralo v Novem Sadu.

Povišanje železniških pristojbin v Avstriji. Z 20. novembrom je povišana minimalna prevoznina in postranske pristojbine približno za 200 odstotkov. Povprečno podražanje od konca septembra t. l. znaša 1400 odstotkov. Ležarina za blago znaša sedaj 3000 K za vagon in uro do 24 ur, čez 24 ur 4500 kron za vagon in uro.

Iz naših organizacij.

Pozor trgovci! Vedno bolj se opaža, da uvažajo inozemski trgovci in potniki svoje blago v Ljubljano, ter ga za ocarinjenega ponujajo v nakup tukajšnjim trgovcem. Tako poslovanje je za domače trgovce res da precej kom-odno, vendar je pa protipostavno in domači trgovini v kvar. Ti tuji ne bi pa mogli tako mirno uvažati raznovrstnega blaga, če bi jim ne priskočili domači trgovci v pomoč. Kakor že gori omenjeno, je to protipostavno, trgovcem pa tudi škodljivo, ker ima davčna administracija popoln izkaz uvoženega blaga. Trgovci, ki pomore tuji tvrdki k

uvozu, bo za tisto blago obdavčen, če prav ni imel pri tem poslu nikakega do- bička. Vsak tak prestopok bo pa gremij trgovcev naznanil ob-tni oblasti v kaznovanje.

Razno.

Koledar 1923. za industrijce, obrt- nike in trgovce, z naslovom »Obrtniški koledar« bo izšel začetkom decembra t. l. z jako bogato vsebino. Priobčimo jo v prihodnjih dneh. Razposlal se bo po poštne povzetju vsem naročnikom »Obrtnega vestnika« in »Trgovskega lista«, ter vsem znanim industrijskim in obrtnim podjetjem. Kdor ga ne bi prejel naj ga blagovoli naročiti pri uprav- ništvu »Obrtnega vestnika« v Ljubljani. Cena mu še ni določena, vendar ne bo prekorajala s poštino vred torej s pov- zetjem 11. dinarjev. Po Ljubljani se ga bo dostavljalo po upravništvu.

Znižanje cen papirju. Zadnji porast dinarja na borzi je omogočil domači pa- pirni industriji, da si je nabavila v teku zadnjih dni nekaj ceneje one surovine, glede karerih je navezana na inozemstvo. Smatrajoč za svojo dolžnost, da s tem okoristijo takoj svoje odjemalce, so pa- pirnice cene svojim pridelkom že pri- lagodile novim cenam surovin. Tako so Združene papirnice Vevče, Gorčane in Medvode d. d. v Ljubljani kot vo- deča tvrdka v tuzemski papirni pro- dukciji določile svojim proizvodom z takojšnjo veljavnostjo pri novih naro- čilih izdatno nižje cene, ki so pri ne- katerih vrstah papirja do 30%, nižje od dosedanjih.

Obvezni polletni tečaj na državni podkovski šoli se prične dne 1. januar- ja 1923. Za vstop v tečaj je vložiti na vodstvo državne podkovske šole v Ljub- ljani do 10. decembra 1922 prošnjo ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list, 2. domovinski list, 3. zadnje šolsko izpri- čevalo, 4. učno spričevalo, 5. ubožni list, 6. navrstveno spričevalo. — Pouk v pod- kovski šoli je brezplačen; učenci dobi- vajo redno državne podpore ter imajo proso stanovanje v zavodu, skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje kot neobvezan predmet ogledovanje klavne živine in mesa. Prošnjo je kole- kovati s kolekom za 13 Din, vsako pri- logo pa s kolekom za 1 Din. — Vodstvo državne podkovske šole.

Devize za plačilo vožnje izvoženega blaga. Banke, ki so upravičene trgo- vati z devizami i nyalutami in ki zaya- rujejo izvoz, smejo izročiti izvozničar- jem potrebne devize za poravnavo pre- voznih stroškov za izvoženo blago brez posebnega dovoljenja deviznega odbo- ra. Izvozniki pa morajo utemeljitev za vožnjo porabljenih deviz predložiti za- jedno z utemeljenjem zavarovanih va- lut. Devize, kupljene v svrhu plačila prevoznih stroškov, se ne smejo pora- biti v kake druge namene.

Povišanje železniških pristojbin na Poljskem. Na Poljskem nameravajo v kratkem zopet povišati železniške pri- stojbine za osebni in tovarni promet.

Tržna poročila. Hmelj.

Pridelek češkega hmelja. Na Če- škem je bilo letos posejane 7839 ha zemlje s hmeljem. Računajo, da ga bo- do pridelali 2058 centov.

Poljski pridelki.

Žitni trg. Na novosadski produktni borzi so bile cene žitu sledeče: pšenica 16.10 do 16.20 K, oves 10.70 do 11.20 K, ječmen 10.60 K, korusa 12.90 do 13 K, pšenična moka (št. 0) 23.00 K. — Tendence neizpremenjena.

Krasna prilika.

POSESTVO

na Gorenjskem, 1 uro od postaje Kranj v najlepši legi. 25 orolov sveta, stanovanje in vse pritikline, za daljšo dobo v kupnini vračunjeno. Izvrstna prilika za zgradbo letovišča, tovarne. Zrak ima zdravniško dokazano zdravilno moč. Cena 175.000 Din. Vprašati dr. Artur Wurzbach odvetnik, Grad Češnjece, pošta Moravče.

Bosch**vžigalnik ZF 4**

(štiri cilindre), skoro nov se po ugodni ceni proda. — Naslov v uredništvu lista

Tomaževa žindra, kalijeva sol, kajnit, koks za kovače in livarne, bencin in ameri-
kanski petrolej vedno v zalogi.

TONEJC & ROZMAN
MARIBOR.**Zahtevajte****„MEDICINAL KONJAK“**

z znamko

„Alko - modri križec“

in najfinejše krem likerje!

„ALKO“, Ljubljana-Kolizej**Samo na debelo!**

Zimska trikotaža vse vrste nogavic, rokavic, havbce za otroke, dokolenice ter vseh barv volne.

GASPARI & FANNINGER
MARIBOR**Samo na debelo!****Naznanilo fuzije.**

Podpisana upravnna sveta **Slovenske eskomptne banke** in **Trgovske banke** d. d. v Ljubljani naznanjata, da sta se **združila** oba zavoda vsled soglasnih sklepov izrednega občnega zbora z dne 20. maja 1922 ter bodeta odslej vodila posle pod tvrdko

TRGOVSKA BANKA

Novi zavod razpolaga z delniško glavnico

K 60.000.000—

in precejšnjimi rezervami ter bode mogel ustreči zahtevam svoje cenj. klijentele najkulantneje. Prosimo, da ohranite do sedaj naklonjeno zaupanje tudi novemu zavodu in beležimo

Upravni svet
Slovenske eskomptne banke.Upravni svet
Trgovske banke d. d. v Ljubljani.**Poziv k subskripciji delnic I. emisije**
trgovsko-industrijske delniške družbe „Merkur“
v Ljubljani.

Konzorcij za izdajanje Trgovskega lista in ustanovitev trgovske tiskarne v Ljubljani se je na podlagi rešenja ministrstva za trgovino in industrijo št. 3299 z dne 25. julija 1922 in koncesijske listine z dne 14. februarja t. l. oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani z dne 28. junija št. 5073, ter ustanovnega občnega zbora z dne 28. decembra minulega leta preosnoval v delniško družbo pod tvrdko

„Merkur“, trgovsko-industrijska deln. družba v Ljubljani.

Delniška glavnica nanovo ustanovljene družbe znaša

K 3.000.000—,

ki se bo razdelila na 7.500 kosov delnic po K 400— nominalne.

Subskripcija delnic se vrši pod sledečimi pogoji:

1. Članom starega konzorcija Trgovskega lista, ki so svoječasno vplačali podpisane deleže, se bodo oddajale delnice po kurzu K 440—, dočim se bodo članom konzorcija, ki niso vplačali deležev in novim delničarjem oddajale delnice po kurzu K 480— za kos.
2. Upravni svet si pridrži pravico dodelitve delnic.
3. Ažijski dobiček se porabi v kritje ustanovnih stroškov in eventualno v rezervne svrhe.
4. Delnice so deležne dobička od 1. januarja 1923 dalje.

Upravni svet: „Merkur“, trg.-industrijske d. d. v Ljubljani.